

Uppletande av föremål

Träna uppletande är både kul och en utomordentlig aktivering för hunden. Målet med uppletande är att hunden ska plocka upp alla föremål med människovittring på. Om din hund är duktig på att hitta och plocka upp olika föremål kommer du troligen förr eller senare att få använda din kunskap för att hitta borttappade grejor. Uppletande är ett tävlingsmoment men också ett moment som ofta är användbart rent praktiskt.

Dessutom är det ett ovanligt lättränat moment. Det krävs inte mycket plats och det behövs inte mycket tid. Med andra ord lätt att pussla in i vardagen.

Uppletande är också en övning som man i princip kan utveckla hur mycket som helst med lite fantasi.

Denna artikel beskriver en metod att träna uppletande på. Den är skriven med tävling som utgångspunkt. Uppletande finns med i bruksklasserna högre och elit. För dig är intresserad av uppletande som aktivering är det bara att plocka de delar som du är intresserad av och som känns relevant för just er träning. När man tränar för tävling så har man lite fler ramar som man måste hålla sig inom för att kunna få höga betyg. Vilket du än satsar på så är lusten och viljan att leta en ledstjärna för att du ska lyckas med din träning. Se uppletande som en kul lek där du lär hunden vad som ger utdelning.

Så här ser uppletande ut på tävling

I en uppmärkt ruta på 50 x50 m ska hunden hitta fyra föremål inom 5 minuter. Föremålen ska vara av typ handske, portmonnä eller något liknande. Föremålen får inte avvika i storlek avsevärt från tidigare exempel. Hunden ska söka i ett raskt tempo utan att rusa. Terrängen ska vara sådan att hunden endast temporärt kan komma utom synhåll.

Uppletande på tävlingar kan vara både på fält och i skog. Tävlingsledaren anvisar en sida i rutan från vilken hunden ska skickas. Föremålen får inte ligga närmare

varandra än ca 10 meter och de ska placeras lika för samtliga i klassen. Betygen grundar sig på antal föremål hunden hittar, hur den apporterar och hur den arbetar i rutan.

Några tankar innan

Hur ser din idealbild av uppletande ut? Fundera igenom det lite innan du börjar med träningen

Om du inte riktigt vet, passa på att titta på tävling eller träning. En förutsättning för att lyckas, är att kunna utveckla delar som passar ihop med den målbild man har. Även om du inte tänker tävla så är det bra med en målbild att kunna styra träningen mot. Det blir ofta mer utvecklande för dig som hundtränare då.

Skillnaden är att du inte behöver vara jättenoggrann utan göra de delar som du själv känner för och tycker är skojiga.

Prioritera alltid hundens lust att leta i träningen. Ställ dig alltid frågan hur hunden upplevde dagens träningspass och vad som kan tänkas ha lett till utveckling. När du tränar så är det viktigare att se vad det du gör leder till än bara vad som sker för ögonblicket.

Om hunden inte hittar ett föremål den dagen är inte det viktigaste. Framförallt inte om det sker på bekostnad av hundens lust att leta. Ofta är det bättre att fundera igenom varför hunden har problem att hitta just det föremålet, i den terrängen under dessa väderförhållanden och försöka att träna liknande förhållanden. Är det inte uthållighet du är ute efter så träna inte på uthållighet. Hög kvalité i träningen uppnår man bäst genom att hela tiden veta exakt vad man är ute efter. Samtidigt som man försöker skala bort det som man för stunden inte vill träna på.

Undvik synretningar

Var försiktig med att låta hunden se när du går ut med föremål. En klar nackdel med att visa hunden föremålen i synnerhet ute på djupet i rutan är att hunden lär sig att snabbt springa ut, ofta utan att leta förrän den närmar sig punkten där den

fått synretningen. Idealet är att hunden när du skickar ut den, sätter ner näsan, börjar leta och sen börjar att springa. Inte tvärtom, att hunden springer och sedan börjar leta efter en viss sträcka. Det är ett vanligt problem i uppletandet, att hunden springer avsevärda sträckor i rutan då den inte alls letar. Både på utgångar och vid ingångar utan föremål där hunden på en viss sträcka från föraren mer kommer som på en inkallning än att följa upp letandet hela vägen fram till föraren. Om hunden hela tiden letar i rutan så får man en helt annan effektivitet i sitt uppletande. Det kan behövas, under vissa förhållanden är fem minuter en väldigt kort tid. Detta är speciellt viktigt om man vet med sig från början att man har en hund med mycket spring i benen. Därför att om hunden i inläringen fått springa för mycket så kan själva springandet vara självbelönande. Medan letande och hittandet blir sekundärt. Den typen av hundar klarar sig ofta bra när förhållandena är goda, men sämre de gånger svårare förhållanden råder och det krävs ett mer aktivt letande.

En annan fördel med att låta bli synretningar är att man redan från början tvingas att se till att hunden verkligen tycker att det är kul. Annars går träningen inte framåt. Då har man motivationen med sig från början i momentet. En del hundar tycker att själva retningen är det intressanta med träningen. Då kan det vara mycket svårt att få uthållighet i letandet när man kommer en bit på väg. Använd inte synretningar som hjälp om hunden inte hittar och framförallt inte om hunden tröttnar. Då tränar du den på att för lite ansträngning leder till att den får en hjälp som den i värsta fall tycker är skojigare än själva letandet. Du förstärker helt enkelt beteendet att ge upp.

Grunder

Innan man börjar med själva uppletandeträningen finns det många fördelar med att lära hunden ett antal olika grunder. Om dessa bitar från början finns på plats så kan träningen fokuseras på själva letandet. Då kommer inläringen av momentet att bli både enklare och snabbare. Delarna är också lämpliga att plocka ut och träna separat om de inte fungerar som man vill.

Föremålsintresse

Innan du börjar med uppletande behöver du förvissa dig om att din hund är intresserad av föremål. Skapa en positiv grund runt föremål genom att leka och hitta på roliga saker. Om hunden är svårflörtad med föremål, använd gärna ett längre snöre, så att du kan leka lite katt och råtta. Välj föremål med omsorg, många hundar som inte har så stort föremålsintresse med sig i bagaget föredrar mjuka föremål. Till exempel en bit fårskinn i ett snöre eller en mjuk leksaksnalle. Var noga med att alltid leka ifrån hunden, annars är det lätt att man trycker föremålen mot hunden, och det ökar knappast intresset. Lek korta intensiva pass och bryt alltid när du har ett bra intresse. Får man igång hunden på något föremål så går det ofta att utveckla till fler. Det är också möjligt att shejpa fram att hunden plockar upp föremål men fördelen med leken är att föremålen får ett visst värde i sig. Det har man nytta av när hunden ska börja söka efter föremål. För den mindre intresserade hunden är det bra att arbeta på bägge fronterna, både försöka leka och shejpa att plocka upp föremål.

Hundar med stort föremålsintresse får man ibland lägga ner tid på att lära hunden hålla och bära på ett bra sätt. Att kunna komma in och byta är också något som ofta behöver tränas om hunden är glad i föremål. Var noggrann med att sådana övningar blir positiva. Lär hunden att det alltid lönar sig att komma med föremål. Ofta gäller det att ha något riktigt bra att erbjuda istället. Har hunden riktigt stort ägandebegär så kan det vara lämpligt att träna inomhus till hunden förstätt vad övningarna går ut på.

Bära och hålla

I grundträningen finns det mycket att vinna på att lära hunden bära och komma med föremålen på ett korrekt sätt innan själva uppletande träningen startar. Om hunden tuggar på föremålen blir det betygsavdrag på tävling. Att bära och hålla fint är en ren träningssak, men om hunden får tugga i början av träningen så är det ofta svårare att lära om än att lära rätt från början.

Om hunden redan kommit en bit på väg i uppletande träningen kan man alltid plocka ut delmomentet hålla och bära för separatträning. Om man försöker träna på den delen i samband med själva uppletandet finns alltid risken att man tär på någon annan del i momentet som faktiskt fungerar.

Lägg föremål nära dig själv på marken eller golvet. Låt hunden plocka upp föremålet, bryt och belöna snabbt om hunden gör det korrekt. Det är viktigt att ha belöningar som hunden tycker är roligare än föremålet för att få ett bra resultat. Tuggar hunden ta snabbt och försiktigt föremålet och prova igen. Det räcker i början att hunden kan hålla fast en tiondelsekund. Hundar som har riktigt lätt för att tugga kan det vara klokt att använda föremål i början som inte är så extremt tuggvänliga. Om övningarna ska lyckas måste vi kunna förklara för hunden vad vi vill genom att skapa lägen där vi kan belöna rätt beteende. Vartefter hunden förstår vad vi är ute efter så försök att lägga till alla möjliga prylar som du vill att hunden ska kunna klara att hålla still. Ett annat alternativ för att kunna få fram rätt beteende är att dra föremålet (utan att kampa) långsamt bakåt, och förstärka när hunden håller fast och stilla. I dessa lägen bör man ta undan föremålet en liten stund om hunden försöker greppa om eller fippla med föremålet. Var noggrann med att inte gå vidare förrän hunden verkligen förstått vad du är ute efter. Ibland kan det kännas som man inte kommer någonstans, utan bara tränar på de första stegen. Men har man gett det tid så brukar det gå desto snabbare med fortsättningen.

När hunden kan hålla föremålet stilla en längre stund, börja med att lägg det lite längre ifrån så hunden får öva sig att komma och hålla fint. Sitt gärna på huk, då ser du exakt vad som händer. Öka avståndet som hunden ska hämta och komma. Träna även ingångar till fotposition med föremål. Var uppmärksam och håll på dina kriterium. Du ska helt enkelt lära din hund exakt hur den ska bära ett föremål.

Ingångar

En del i momentet som med fördel kan tränas innan själva letande träningen startar. Lägg ett föremål ca 5 meter framför hunden gå sedan lite bakom hunden och låt hunden hämta föremålet. Börja med att bryta och belöna själva vändningen

mot dig, fortsätt sedan med att bryta och belöna när hunden kommer snabbt mot dig. Variera sedan med att belöna vändning, tempo och ingång. Låt hunden släppa föremålet när du bryter och belönar. Troligen kommer hunden att prova några gånger att släppa föremålet innan du brutit. Se det som en del av träningen, hunden försöker vara listig och komma snabbare till belöningen. Då är det bara att lugnt och fint göra om igen. Efter några försök brukar hunden förstå vad som ger utdelning. När hunden förstår vad övningen går ut på så ökar man avståndet som hunden ska springa till dig. Du kan också gömma föremålet lite mer så du får ett litet uppletande innan hunden ska göra ingången. Håll det korta avståndet mellan hunden och föremålet för att slippa att hunden bara rusar till stället där den vet att föremålet finns.

I början är dessa övningar utmärkta att göra på appellplanen eller annat öppet område, när hunden kan göra fina ingångar så träna även i terräng.

Hålla kvar rätt föremål

När hunden är duktig på att snabbt komma med föremål så kan övningen användas till att lära hunden att den ska komma med föremålet den hittat även om den hittar ett nytt på vägen tillbaka. Lägg ett föremål som det beskrivs ovan och ett föremål bredvid dig. Gärna ett som syns ganska bra. Om hunden vill ta föremålet bredvid dig på sin ingång och släpper det andra, bryt övningen lugnt och fint och gör en kortare ingång med det först utlagda föremålet. Om hunden klarar uppgiften belöna och låt den relativt snabbt ta även det andra föremålet. Vartefter hunden förstår vad övningen går ut på så flytta föremålet längre och längre från dig i hundens ingångssträcka. Om du får svårt på avstånd korta ner sträckan mellan dig och det sist utlagda föremålet och öva mer. Med denna träning kan du lära hunden att alltid hålla kvar föremålet den först hittat och ändå snabbt kunna hämta det föremål som den fått vittring på när den var på väg in.

Vindövningar

Meningen med denna övning är att stärka hundens lust att söka och plocka upp föremål som luktar människa. För att få bästa effekt bör övningarna bygga på hundens spontana lust att följa upp vittringen. Undvik att använda någon annan hjälp än vinden och se till att din hund verkligen uppskattar ditt sätt att belöna på. Då bygger du en jättebra grund inför själva letande övningarna.

Börja med att leta upp ett område där du kan kasta in föremålet utan att det syns alltför tydligt. Gärna bland lite buskar eller lite högre vegetation. Du bör kasta därför att det inte ska vara något spår som leder fram till föremålet. Föremålet bör ligga lite osynligt så vi kan vara säkra på att hunden verkligen använder näsan för att hitta föremålet. Sätt upp en snitsel så att du kan se vindriktningen. Ha din hund utom synhåll och kasta in ett föremål. Gå sedan med hunden kopplad eller lös i motvind i förhållande till föremålet. Låt hunden vinda in och plocka upp föremålet. Skulle hunden inte få vind så prova på annan plats och kanske lite närmare. När hunden hittar, belöna och ha gärna en liten lekstund. Vinnlägg dig om att hunden verkligen får aha upplevelser, speciellt de första gångerna. Upprepa övningen några gånger varje träningspass men inte för många. Hunden ska vara sugen på att hitta fler när ni slutar, då får du bästa effekt när det gäller att bygga upp lusten att leta.

Leta och hitta

Vallning av rutan

På tävling ska området vallas av både av person och hund. Det betyder att människor och hundar ska ha rört sig inom det uppmärkta området. Hur du vallar och om du vallar beror lite på vad du är ute efter och hur du tänker. Många vill att hunden ska lära sig att hålla sig inom det vallade området. Andra menar att avståndet hunden ska leta på ska sitta mer i ryggmärgen. Vill du att hunden ska kunna leta mer praktiskt så bör den kunna leta även där det inte är vallat. I sök efter borttappade grejor kanske man får leta flera dagar efter någon varit där. Oavsett om du väljer att valla eller inte så är det viktigt hur du går ut med föremålen. Även om det är vallat så är hundar suveräna på att hitta det färskaste

spåret. Därför är det bra att kasta ut föremålen för att slippa ta risken att hunden följer spåret fram till föremålet. Om du vill gömma föremålet riktigt ordentligt så måste du kanske gå fram till legan men försök i dessa lägen att gå omkring så pass mycket att det inte bara är att följa ett spår fram till föremålet. Ett annat alternativ är att först lägga ut föremålen, vänta en stund och sedan valla rutan. Variera hur du vallar och lägger ut föremålen, då minskar du risken för att hunden hittar ett mönster för att hitta föremålen som har med utgångsspåren att göra.

Letaträning

Börja med att valla av ett avsnitt i terrängen, om du gör en korridor eller en hel ruta spelar mindre roll. Lägg ut några föremål. Gärna ett riktigt nära som du börjar med att vinda in. Vindföremålet är bra för att leda in hunden på rätt uppgift. De andra föremålen ska ligga inom ca 7-8 m från din utgångspunkt. Föremålen placeras rakt ut i rutan. När hunden tagit föremålet och du har belönat, gå några steg utåt i rutan utan att säga något till hunden. Om hunden rör sig utåt kan du stanna till. Använd inga kommandon och uppträd som om du vore ute på en vanlig promenad. Om hunden hittar ett föremål, lek och belöna, ha jättekul. Om hunden inte hittar något gör en liten paus och gör om övningen. Nöj dig med att hunden hämtar in ett eller två föremål i början. Lägg istället all krut på belöningen. Tanken med övningen är att hunden ta initiativet och att lusten att leta ska byggas upp på hundens spontana intresse. Du ska låtsas som att det är hunden som helt och hållet kommit på övningen. I de här första övningarna är det en fördel att lägga fler föremål än man tänkt att hunden ska ta. Vi vill helt enkelt öka sannolikheten för att hunden ska råka hitta något.

Upprepa övningen några gånger och så fort du märker ett ökat intresse, förläng avståndet till föremålen. Du bör under en ganska lång period träna med föremålen framför dig och successivt öka och variera avståndet till föremålen. Variera också hur många föremål du låter hunden hämta i varje pass. I de tidiga övningarna är det smart att i de flesta fall att hunden går ifrån rutan utan att vara mätt, dvs. helst vilja vara kvar och leta mer. Alltså mestadels få föremål. Ge akt på hur

hundens intresse för övningen utvecklas, man bör se på ett relativt tidigt stadium att intresset ökar. Om inte så är det läge att fundera på vad som kan göra hunden mer intresserad.

Lär hunden från början att aldrig komma tillbaka för att få ett nytt skick, ta därför aldrig in hunden. Tanken är att hunden ska leta fram till dig och sedan på eget initiativ vända ut igen. Det har två stora fördelar. Det ena att hunden täcker området närmast linjen på ett säkrare sätt, genom att den aldrig är inriktad på att komma in till föraren när den är på ingång. Den andra är att hunden hela tiden befinner sig ute i rutan och letar. Du kan flytta dig på linjen om du vill att hunden ska skifta område. Varav hunden söker mot dig och kan vända och gå ut igen på ett nytt område. Det är mycket tidseffektivt att bara ta in hunden när den hittat föremål eller när man specifikt vill rikta den mot någon särskild del av rutan. Om hunden kommer in till dig utan att ha funnit så rör dig lugnt utåt i rutan. I början händer det att du får röra dig ända fram till föremålen. Men ju fler gånger hunden får utdelningen för att röra sig utåt desto mer brukar den börja söka sig ut med allt mindre rörelser från föraren. För att förstärka att hunden letar in så kan man ibland lägga grejor på invägen medan hunden är ute och letar. Ibland riktigt nära dig själv för att hunden ska gå hela vägen fram. Samma sak med utåtvändandet, planera för hur hunden ska hitta på utvägen när den vänt ut ifrån dig igen.

Fortsättningsvis varierar hela tiden var föremålen ligger, det hunden har mest svårt för tränas mest. Träna helst på många olika platser från början, utnyttja olika terrängtyper. Ge även här akt på vad hunden har lätt respektive svårt för. Hittills har övningarna gått ut på att hunden själv ska räkna ut hur och vad som ger utdelning.

Först när hunden letar spontant och ivrigt samt har förstått vad övningen går ut på så får momentet ett namn, dvs ett kommando. Det kan du lära in genom att helt enkelt säga kommandot när hunden själv startar upp.

Riktning

Att hunden kan gå rakt ut framför dig i rutan är bra främst för att du ska ha möjlighet att disponera hela rutan. Bedömningsmässigt så ser man i Sverige väldigt olika på det här med hur rakt hunden ska gå för högsta betyg. I vissa länsdelar saknar det betydelse medan det i andra är mycket viktigt. Hursomhelst har man nytta av att lära hunden att bli riktad. Det man ska se upp med är att riktningsträningen inte går ut över hundens lust att leta eller att själva riktningsträningen inte leder till att hunden koncentrerar sig på att bli riktad istället för att leta.

Bägge varianterna förekommer ofta, kanske därför att det är lätt att glömma att det viktigaste är att hunden letar och hittar. Ingen träning bör ske på bekostnad av dessa.

Ett bra sätt att träna hundens förmåga att leta framför dig är att alltid ha föremålen där under en lång tid av träning. Jag strävar efter att hunden ska förstå att det är störst chans att hitta just framför mig. Det är viktigt att låta hunden springa på fel ställen också, vi vill ju lära den att den inte kommer att finna några föremål där. Dessa övningar kan kombineras med rena riktningsovningar, där man först lär hunden att springa mot en leksak eller ett godisfat. När hunden behärskar det så kan man använda handen som riktningvisare om man vill. Dessa övningar bör tränas helt och hållet separat och kanske inte för mycket. Då finns risk att det blir för mycket spring som hunden i värsta fall tar med sig till själva uppletandet.

Ett sätt att hjälpa hunden med riktningen är att försöka gå så rakt som möjligt mot utgångsriktningen. De flesta hundar är snabba att fånga upp en huvudriktning. Det kan man utnyttja som en hjälp och ett stöd för hunden. Om du går rakt mot alla skick under grundträningen, gärna en hyfsat lång sträcka, kan du efterhand minska ner den raka sträckan till att bli ett par meter. Vilket du i princip alltid kan utnyttja i rutan. Din hund lär sig ta riktning utifrån ditt sätt att röra dig mot skickpunkten.

Enligt min uppfattning så bör man vara sparsam med att ha rena dirigeringar på uppletandet. Den fördel man har av att kunna dirigera hunden till olika platser förtas ofta av att hunden, när den är uppmärksam på våra kommandon stänger av

en del av näsan. När hunden använder fler sinnen samtidigt minskar ofta effekten lite för respektive sinne(detta är inte vetenskaplig verifierat utan den grundar sig helt på min praktiska erfarenhet)

Träna vidare

När du kommit en bit på väg i träningen var noggrann med att hunden bibehåller ett gott engagemang i sitt letande. Tjata och bråka inte med hunden om den engagerar sig för dåligt. Vid minsta tendens till att engagemanget tryter, bryt genast, knyt upp hunden. Gå ut och lek med föremålen själv. Men du måste göra detta innan hunden tröttnat rejält för annars får du inte alls den tänkta effekten. Låt inte hunden gå ut igen just då, vill du absolut träna mer ta en paus, sätt undan hunden så inte din demonstration blir en form av synretning. Det vi vill tala om för hunden är att om du inte vill vara med så får du inte heller vara med. I den här leken måste man engagera sig. Ta inte bort hunden från arbetet av andra anledningar än just lågt engagemang.

Under en lång tid av grundträning så finns det bara föremål rakt utanför föraren i tänkta korridorer. När hunden blivit duktig på att gå ut, så låt hunden gå ut på fler ställen i rutan, men lägg ut nya föremål för varje korridor. Först när hunden är riktigt säker på att hålla sig framför kan det vara läge att lägga fler föremålskorridorer. Men aldrig för nära varandra. Om hunden drar sig mot fel korridor, ropa lugnt och rör dig utåt mot de föremål du har framför dig.

Ta hänsyn till vinden när du gör fler korridorer, skulle hunden få vind på ett föremål i en korridor bredvid så låt hunden ta föremålet och försök planera för att det inte ska hända nästa gång. Som tidigare nämnt, att leta och hitta bör hela tiden vara prioriterat i träningen.

Även fortsättningsvis låter man den hitta huvuddelen av föremålen rakt ut men ibland får man ge avkall på det till exempel om man vill träna tävlingsmässigt och inte veta var föremålen ligger.

Legor och uthållighet

Träna hunden för att hitta föremål som ligger lite mer gömda kan man både göra i själva uppletandeträningen och som en separat del. Vartefter hunden blir duktig på att leta minskar man ner antalet föremål till att endast vara så många man tänkt sig att hunden ska plocka in. I takt med att träna hunden på att bli uthållig kan man gömma föremålen mer och mer. Ibland gömma ett favoritföremål till exempel en boll riktigt knepigt. När hunden hittar blir det en extra kul lekstund. Tänk ut på tiden hunden ska leta successivt och var noga med att ge akt på hur mycket hunden orkar. Variera tiden, blanda träningspass med kanske bara ett lätt skick med pass där hunden får leta så långt den klarar. Kom ihåg att vara noggrann med att se till hundens engagemang. Riktigt bra uthållighet kräver att hunden tycker att det är värt besväret.

Svåra legor kan man också träna separat genom att valla av smårutor, där man gömmer föremål som hunden får kämpa för att få fram, mellan stenar eller nedgrävda. Om du gräver så måste du göra det på fler ställen. Annars lär sig hunden blixtnabbt att hitta legan med hjälp av den doft som uppstår när man rör i markvegetationen. Knyta fast föremål så hunden får kämpa lite med dem är ett bra sätt att göra föremålen skojigare och få lite variation i träningen.

Träning kontra tävling

Om du siktar på tävling så är det bra att i ett relativt tidigt stadium av träningen förbereda hunden för hur tävlingssituationen ser ut. Några av de skillnader som ofta brukar uppstå mellan träning och tävling kommer jag att beskriva här. Med detta i bakhuvudet kan man hyfsat tidigt i träningen planera för att skillnaden mellan träning och tävling inte ska bli så stor. Lär hunden arbeta under de förhållanden som kommer att råda när det blir dags för tävling. Då ökar chansen att ditt uppletande blir lika bra på tävling som på träning.

Skapa rutiner

För både förare och hund är det en trygghet att ha rutiner för vad som ska hända innan uppletandet. Rutinerna bör utformas så att de alltid kan användas vare sig det är träning eller tävling. Kanske en rastrunda, uppvärmning, rent fysiskt och

kanske med någon form av letande innan. Vitsen med att låta hunden leta lite innan är också för att den ska få känna på rådande vind och väderomständigheter. För vissa hundar är det en klar fördel. Gör det även till en rutin att vänta med hunden en stund innan du går in i rutan, det förekommer så gott som alltid på tävling. Tränar du med kompisar så utnyttja varje tillfälle att bli framropad till rutan och träna dig själv på att snabbt kolla snitslar och terräng för att på bästa sätt kunna utnyttja rutan. Din uppgift är ju att disponera rutan på ett sätt som gör att hunden har så stor chans som möjligt att hitta alla föremålen. På tävling kanske du inte sett rutan innan. Just att träna sig på att planera skicken när man kommer fram till rutan har man stor nytta av. Även den intränade vanan att snabbt kolla vindriktningen samt att försöka gå så rakt som möjligt mot första skicket (läs mer under kapitlet riktning) gör att kunna utnyttja din tid maximalt. Speciellt om det sitter i ryggmärgen, då kan du förhoppningsvis även göra det under nervositet.

Människor och hundar

På tävling så finns det åtminstone domare och tävlingsledare alldeles i anslutning till dig och hunden. Ibland även publik nära. Passa på att ha människor nära när du tränar i grupp. För de allra flesta hundar brukar inte just detta spela någon större roll men just den situationen brukar kunna få förarna att uppträda ganska annorlunda och på så vis bjuda på en stor skillnad när det gäller träning kontra tävling.

I tävlingsrutan har det alltid varit andra hundar. Det är en god ide att hyfsat tidigt i träningen se till att träna där det varit andra hundar. Då ser man snabbt hur hundens intresse för andra hundars lukter påverkar lusten att leta föremål. Om hunden är väldigt intresserad av andra dofter så är det ofta läge att fundera över hur sugen hunden egentligen är på att leta. Det gäller att kunna få övningarna så kul att dessa vinner om man har en hund som är väldigt intresserad av just detta. Om du tränar i grupp då och då så får du träning med andra hundar men prova även med mer okända hundar när du har tillfälle. Det kan ibland göra skillnad. Ett enkelt

sätt att få träna på just detta är att passa på att träna efter en tävling. Eller att träna ett uppletande på träningsplanen efter en tränings eller kurskväll.

Föremålen

Byt dina träningsföremål ofta. Det blir oundvikligt mycket dofter på grejor vi haft länge. Särskilt om de blivit blöta några gånger. Är hunden van vid dessa dofter kan det bli svårare på tävling. Där är det vanligt att man använder hyfsat nya föremål. Om du byter föremål ofta så får du dessutom en bra variation på föremålen (gå på loppis!) Öva hunden på att plocka upp föremål som du själv inte tagit i. Då minskar du risken att hunden helst väljer vittringen från dig.

Träna även hunden på att ta i föremål som andra hundar haft i munnen. På hundar med stort förmålsintresse spelar det mindre roll men med mer svårflörtade hundar kan det vara smart att förvissa sig om att detta fungerar. Det kan man på ett enkelt sätt testa och träna utanför själva momentet uppletande som rena plockövningar. Bara att låta några hundar innan lyfta på föremålet. Lägg det på marken och vänta på minsta intresse från hunden. Visa inte föremålet och framförallt inte tjata utan vänta på en spontan rörelse, belöna. För hundar som är lite kinkiga med föremål som andra hundar tagit på är det bra att överträna på att just plocka föremål av alla slag.

Belöning

Om hunden på träning får belöning efter varje föremål så kan det bli problem om det på tävling blir just ingenting. När du kommit en bit på väg i träningen så är det bra att börja fundera ut en plan för hur du ska lära hunden att belöningen kommer först efter fyra föremål och när vi lämnat rutan. Ett sätt att börja med detta kan vara att belöningen kommer först efter andra föremålet. Vill man kan man redan här använda någon form av extern belöning som hunden får springa till. Sedan fortsätter man med att öka antalet föremål innan belöningen kommer. Jag tycker att man får bäst effekt om man varierar när belöningen kommer, ibland efter första, ibland efter kanske 3 och någongång efter 6 föremål. En annan väg att gå

kan vara att lära hunden att belöningen alltid kommer efter just fyra föremål. Ha gärna en belöningsrutin som du kan använda på tävling, externbelöning som tidigare nämnts eller kanske en ritual där halvspringer och surrar med hunden och på lagom avstånd från rutan tar fram belöningen ur din ficka.

Uthållighet i letande

På tävling sker momentet under en riktigt kort tid. Förvånansvärt många har problem att få hunden att vilja och orka leta den korta tiden. Om man träningsmässigt hela tiden ligger högre än vad hunden ska prestera på tävling så blir det enklare på tävling. Dessutom har man lite marginal om hunden är trött efter att ha gjort de andra delarna i bruksprogrammet. Uppletande på tävling är 5 min så lär hunden att orka leta minst 10-15 min på träning. Ha gärna koll på hur länge hunden arbetar på varje pass. Variera och försök dra ut på tiden, lär hunden att det ger bra resultat att kämpa och försöka.

Uppletande som aktivering

Uppletande är också ett utmärkt sätt att aktivera hunden. Tänker du inte tävla så är det inte heller viktigt vilka ramar du håller dig inom, det kan du ju själv bestämma. Har du ont om tid och vill att hunden ska få röra på sig och få använda sin nos och hjärna då är uppletande helt perfekt. Som alla roliga aktiviteter du bjuder din hund på utvecklar träningen ert samarbete. Det ökar också förutsättningarna för att hunden ska prioritera samvaron med dig. Det är där det roliga händer.

Med lite fantasi så kan träningen med enkla medel bli både spännande och utmanande för hunden och dig. Övningarna går i princip att utveckla hur mycket som helst. Svårare gömmor, mindre föremål, annorlunda föremål, olika miljöer tillexempel på agilityplan eller inomhus.

Träna med en kompis och utmana varandra att hitta föremål på svåra ställen och inom en viss tid. Eller träna upp din hund på att bli expert på att hitta mobiltelefoner och nycklar. Det brukar sprida sig snabbt om man har en hund som

är duktig på just detta. Får man använda sin kunskap ”på riktigt” så brukar det leda till en riktig kick att utveckla sig själv och hunden vidare.

Vill man öva sig på att leta saker rent praktiskt så gäller det att ha riktigt stor uthållighet i letandet, för att kunna söka igenom större områden. Rent taktiskt söker man kanske på ett annorlunda sätt, där man rör sig med hunden över stora ytor och övar på att hunden ska markera allt med människovittring. Samtidigt som man kanske söker mer noggrant i vissa delar av området. Det är en annorlunda söktaktik som kräver en del träning för både förare och hund för att bli säker och effektiv.